

Selvityshenkilön ja ohjausryhmän asettaminen arvioimaan enintään 15 % vahvuisten viinien myynnin vapauttamisesta Alkon vähittäismyyntimonopolista

Tausta

Sosiaali- ja terveystalitiikkaan kuuluvan alkoholipolitiikan varsinainen tarkoitus on vähentää alkoholin käyttäjilleen, heidän läheisilleen, muille ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamia ongelmia ja haittoja. Alkoholilain tarkoituksena on vähentää alkoholipitoisten aineiden kulutusta rajoittamalla ja valvomalla niihin liittyvää elinkeinotoimintaa alkoholin käyttäjilleen, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi.

Suomessa on alkoholin vähittäismyyntin yksinoikeusjärjestelmä, josta poikkeuksena päivittäistavarakaupassa sekä anniskelupaikoista voidaan luvanvaraisesti myydä enintään 8,0 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviä käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia sekä enintään 5,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviä muulla tavoin valmistettuja alkoholijuomia.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kirjattuna tavoitteena on avata markkinoita ja lisätä kilpailua tietyillä toimialoilla alkoholin myynti mukaan lukien. Hallitusohjelmassa on kirjauksia kotimaisten alkoholijuomien tuottajien valmistuspaikalta tapahtuvan vähittäismyyntin laajentamisesta, rajat ylittävän etämyyntimenettelyn selkiyttämistä sekä alkoholijuomien toimitusmyyntin (mm. verkkokaupan ja kotiinkuljetuksen) sallimisesta.

Alkoholilakiin tehtävien muutosten lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että hallituksen puoliväliriiheen mennessä tehdään STM:n ja TEM:n yhteistyössä selvitys enintään 15 prosentin vahvuisten viinien myyntin vapauttamisesta. Tähän liittyen hallitusohjelmassa on kirjaus, jossa todetaan, että hallitus ei muuta Alkon kansanterveydellistä tehtävää ja asemaa.

Selvityshenkilön asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö ovat asettaneet yllä mainitun hallitusohjelman kirjauksen perusteella selvityshenkilön (Antti Neimala) toteuttamaan selvityksen, joka koskee enintään 15 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien viinien vapauttamista alkoholin vähittäismyyntin yksinoikeusjärjestelmästä.

Selvityksen tavoitteena on arvioida erilaiset mahdollisuudet vapauttaa enintään 15-prosenttiset viinit luvanvaraiseen vähittäismyyntiin Alkon yksinoikeusjärjestelmän piiristä. Tämän lisäksi hankkeen tavoitteena on selvittää, millaisia vaikutuksia muutoksella arvioitaisiin olevan erityisesti muun muassa kansanterveyteen, elinkeinotoimintaan sekä Alkon toimintaan.

Määraaika

Selvityshenkilön tulee luovuttaa selvitys sosiaali- ja terveysministeriölle sekä työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 15.3.2025.

Selvityksen sisältö

Selvityshenkilö selvittää toteuttamisvaihtoehdot enintään 15 prosenttisten viinien vapauttamisesta luvanvaraiseen vähittäismyyntiin sekä arvioida vaikutukset:

- väestön terveyteen ja hyvinvointiin
- työntekijöihin
- Alkon toimintaan, tehtävään ja asemaan
- päivittäistavarakaupan toimintaan,
- elinkeinovapauteen, alkoholin tuottajien, maahantuojien, tukkukaupan, ravitsemisliikkeiden ja varustamoiden toimintaan sekä muuhun elinkeinotoimintaan
- vähittäismyyntiin kilpailuun ja markkinoiden toimivuuteen
- kuluttajien asemaan, alkoholituotteiden saatavuuteen ja hintoihin
- alkoholin vähittäismyyntiin ja anniskelun valvontaan
- julkiseen talouteen sekä
- sisäiseen turvallisuuteen ja järjestykseen

Lisäksi selvityshenkilön on arvioitava toteuttamisvaihtoehtojen kilpailuoikeudellisia ja EU-oikeudellisia reunaehtoja.

Selvityshenkilö tekee selvityksen laatimisesta erillisen työsuunnitelman.

Ohjausryhmän asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö ovat tänään päättäneet asettaa ohjausryhmän ohjaamaan ja seuraamaan selvitystyötä.

Ohjausryhmän jäsenet

Puheenjohtaja:	Taneli Puumalainen, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
Varapuheenjohtaja:	Jan Hjelt, osastopäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö

Jäsenet:

Jari Keinänen, yksikön johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Saara Karttunen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Liisa Huhtala, ryhmäpäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö

Iiro Ihanamäki, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Tekninen sihteeri:

Mariel Häkkinen, johdon sihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

Ohjausryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä asetettuja vaatimuksia. Kaikilla ryhmään nimeävillä tahoilla ei ole ollut mahdollisuutta nimetä sekä mies- että naisehdokkaita. Poikkeamiselle on lain 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettut erityiset syyt.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjausryhmä työskentelee virkatyönä. Ohjausryhmän jäsenen tehtävästä ei makseta kokouspalkkioita eikä päivärahoja.

Ohjausryhmän kustannukset korvataan sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentilta 33.01.01.

Selvityksen rahoituksesta tehdään erillinen päätös.

Sanni Grahn-Laasonen

Sosiaaliturvaministeri

Arto Satonen

Työministeri

Elina Kotovirta

Neuvotteleva virkamies

Mikko Holm

Hallitusneuvos

Jakelu Asettamispäätöksessä mainitut

VN/25305/2024-STM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: